

626.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 20 czerwca 1924 r.

o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Polskiej Marynarki Wojennej.

TYTUŁ I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Oficerowie Polskiej Marynarki Wojennej tworzą jeden korpus osobowy. Admirałowie Polskiej Marynarki Wojennej wchodzi w skład korpusu generałów wojska lądowego.

Art. 2. W Polskiej Marynarce Wojennej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

- a) oficerowie młodszy: 1) podporucznik, 2) porucznik, 3) kapitan;
- b) oficerowie sztabowi: 4) komandor-podporucznik, 5) komandor-porucznik, 6) komandor;
- c) w korpusie generałów: 7) kontr-admirał, 8) wice-admirał.

TYTUŁ II.

Warunki mianowania i awansów oficerów zawodowych.

Art. 3. Podporucznikiem w korpusie oficerów Polskiej Marynarki Wojennej mianowany zostaje ten, kto odpowiada warunkom, wyszczególnionym pod A) lub B) niniejszego artykułu.

A.

1) Ukończył korpus kadetów lub szkołę średnią z egzaminem dojrzałości lub handlową szkołę morską, dającą uprawnienia szkoły średniej;

2) ukończył szkołę podchorążych, odbył co najmniej 3-miesięczne pływanie na jednostkach morskich w kampanji czynnej i uzyskał stopień bosmana-podchorążego Polskiej Marynarki Wojennej;

3) otrzymał dyplom z ukończenia oficerskiej szkoły Marynarki Wojennej o kursie co najmniej 3-letnim i w tym czasie odbył 9-miesięczne pływanie na jednostkach morskich w kampanji czynnej;

4) posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

Dla bosmanów-podchorążych Marynarki Wojennej, którzy ukończyli szkołę akademicką o charakterze fizyko-matematycznym lub technicznym, ustala się czas trwania kursu w oficerskiej szkole Marynarki Wojennej co najmniej na 2 lata pod warunkiem złożenia egzaminu, którego program ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, przyczem wymagania, ustalone w punktach 2, 3 i 4 niniejszego artykułu, mają zastosowanie.

B.

1) Odbył co najmniej 3 lata służby w Polskiej Marynarce Wojennej, w tym czasie 12-miesięczne pływanie na jednostkach morskich w kampanji czynnej i otrzymał stopień bosmanmata;

2) zdał egzamin do oficerskiej szkoły Marynarki Wojennej i uzyskał stopień bosmana-podchorążego Marynarki Wojennej;

3) otrzymał dyplom z ukończenia oficerskiej szkoły Marynarki Wojennej o kursie co najmniej 3-letnim i w tym czasie odbył 9-miesięczne pływanie na jednostkach morskich w kampanji czynnej.

Art. 4. Awanse oficerów Marynarki Wojennej następują w zależności od stopnia po przesłużeniu w każdym poszczególnym stopniu co najmniej ilości lat, określonej w artykułach od 5 do 12 włącznie niniejszej ustawy, na podstawie odpowiednich kwalifikacji oraz zadośćuczynienia warunkom, wymienionym w artykułach od 13 do 16 włącznie niniejszej ustawy, i w miarę wolnych wakansów, przewidzianych etatami Marynarki Wojennej:

a) według starszeństwa;

b) z wyboru, dokonanego przez Ministra Spraw Wojskowych, na podstawie wniosków, przedstawionych w drodze służbowej co do każdego kandydata przez jego przełożonych.

Art. 5. Awanse na poruczników następują automatycznie według starszeństwa po przesłużeniu 2 lat w stopniu podporucznika.

Art. 6. Awanse na kapitanów następują po przesłużeniu w stopniu porucznika co najmniej 4 lat, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

cztery piąte według starszeństwa,
jedna piąta z wyboru;

w czasie wojny:

połowa według starszeństwa,
połowa z wyboru.

Art. 7. Dla podporuczników i poruczników, którzy ukończyli szkołę akademicką i uzyskali odpowiadający dyplom, okres służby w stopniach podporuczników i poruczników, wymagany dla awansu, skraca się:

dla podporuczników do jednego roku,
dla poruczników co najmniej do dwóch lat.

Art. 8. Awanse na komandorów-podporuczników następują po przesłużeniu w stopniu kapitana co najmniej lat czterech, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

trzy piąte z wyboru,
dwie piąte według starszeństwa;

w czasie wojny:

cztery piąte z wyboru,
jedna piąta według starszeństwa.

Art. 9. Awanse na komandora-porucznika następują po przesłużeniu w stopniu komandora-porucznika co najmniej lat trzech, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

w czasie pokoju:

cztery piąte z wyboru,
jedna piąta według starszeństwa;

w czasie wojny:

wszyscy z wyboru.

Art. 10. Awanse na komandorów następują zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny, z wyboru po przesłużeniu w stopniu komandora-porucznika co najmniej lat 4.

Art. 11. Awanse na stopnie admirałskie w Marynarce Wojennej następują zarówno w czasie pokoju, jak i wojny, z wyboru, po przesłużeniu w poprzednim stopniu co najmniej trzech lat.

Art. 12. Podczas wojny do czasu służby, wymaganego w myśl artykułów od 5 do 9 włącznie niniejszej ustawy dla awansu na porucznika, kapitana, komandora-podporucznika i komandora-porucznika—czas służby, przebyty na terenie działań wojennych lub na jednostkach pływających w kampanji czynnej, liczy się podwójnie.

Postanowienie niniejszego artykułu ma zastosowanie przy awansie na stopień komandora, kontradmirała, wice-admirała w czasie pełnienia przez tych oficerów podczas wojny służby na jednostkach pływających w kampanji czynnej.

Art. 13. Od oficerów Marynarki Wojennej oprócz zadośćuczynienia warunkom, wymienionym w art. 4—9 włącznie, wymagane jest ponadto:

a) dla awansowania na porucznika: odbycie co najmniej 8-miesięcznego pływania na jednostkach morskich w kampanji czynnej;

b) dla awansu na kapitana: odbycie w stopniu porucznika co najmniej 12-miesięcznego pły-

wania na jednostkach morskich i na flotylach rzecznych w kampanji czynnej;

c) dla awansu na komandora-podporucznika:

1) sprawowanie w stopniu kapitana na jednostkach pływających w kampanji czynnej conajmniej 4-miesięcznego morskiego dowództwa, oraz conajmniej 8-miesięcznego dowództwa jednostką rzeczna lub pełnienie funkcji zastępcy dowódcy czy oddziałowego (dywizjonowego) oficera specjalisty przez takiż okres czasu;

2) złożenie egzaminu, którego program ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych;

d) dla awansu na komandora-porucznika i komandora—sprawowanie dowództw nad pływającymi jednostkami i oddziałami Marynarki Wojennej.

Art. 14. Sposób obliczania cenzusu pływania i sprawowania dowództwa, przewidzianych w niniejszej ustawie, ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 15. Od oficerów Marynarki Wojennej, którzy w stopniach porucznika lub kapitana przeznaczeni zostali do specjalizowania się w poszczególnych gałęziach nauki i techniki morskiej, nie jest wymagane sprawowanie dowództwa dla awansu na komandora-podporucznika i wzwyż, wzamian zaś egzaminu, przewidzianego pod literą c) w punkcie 2) art. 13, zalicza się im wykonaną pracę naukową lub obronę odnośnego projektu. Dalszy awans oficerów, nie posiadających cenzusu dowodzenia, następuje wyłącznie na stanowiska administracyjno-techniczne.

Art. 16. Przebieg służby oficerów Marynarki Wojennej, jako specjalistów w poszczególnych rodzajach służby, oraz czas trwania uzupełniających studiów określa rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 17. Minister Spraw Wojskowych może zwalniać w drodze wyjątku oficerów inwalidów, pozostawionych w stanie czynnym, od zadośćuczynienia warunkom, przewidzianym w punktach a), b), c) i d) art. 13 niniejszej ustawy.

Art. 18. W czasie wojny warunki dla awansów, wyszczególnione w art. 13, 14 i 15, mogą być rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej częściowo lub w zupełności uchylone.

Art. 19. Oficerowie Marynarki Wojennej posiadają prawo do otrzymania odpowiednich dyplomów, ustalonych dla oficerów Marynarki Handlowej, bez składania egzaminów.

TYTUŁ III.

Przeniesienie oficera w stan nieczynny, w stan spoczynku i do rezerwy.

Art. 20. Oficer może być przeniesiony przez Ministra Spraw Wojskowych w stan nieczynny celem przejścia do instytucji państwowych lub prywatnych, mających na celu rozwój Ojczystej Floty Wojennej lub Handlowej.

Art. 21. Granice wieku, po których osiągnięciu oficerowie winni zostać przeniesieni w stan spoczynku, są następujące:

do stopnia komandora-podporucznika włącznie skończone 45 lat;

do stopnia komandora-porucznika włącznie skończone 50 lat;

do stopnia komandora włącznie skończone 56 lat;

do stopnia kontr-admirała włącznie skończone 58 lat;

do stopnia wice-admirała włącznie skończone 60 lat;

Art. 22. Oficerom do stopnia kontr-admirała włącznie, przeniesionym w stan spoczynku na skutek osiągnięcia granicy wieku, przewidzianej w art. 21 niniejszej ustawy, o ile przesłużyli w ostatnim posiadanym stopniu conajmniej dwa lata, zostaje nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej jeden stopień wyżej.

Do nadanego z powyższej przyczyny stopnia nie są przywiązane żadne uprawnienia z wyjątkiem prawa do tytułu.

Art. 23. Oficer może być przeniesiony do rezerwy przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

a) na własną prośbę;

b) na skutek dwukrotnie bezpośrednio po sobie następującej ujemnej rocznej kwalifikacji, stwierdzającej nienadawanie się na oficera zawodowego, i orzeczenia komisji, ustanawianej w tym celu corocznie przez Ministra Spraw Wojskowych przy kierownictwie Marynarki Wojennej; organizację i przepisy postępowania komisji ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej;

c) w wypadku stwierdzonej przez komisję superrewizyjną utraty zdolności fizycznej do pełnienia służby wojskowej.

W wypadkach, przewidzianych w punktach b) i c) niniejszego artykułu, oficer, o ile nabył prawo do uposażenia emerytalnego, zostaje przeniesiony w stan spoczynku.

Art. 24. Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z przyczyny, wymienionej w art. 20 niniejszej ustawy, o ile są zatrudnieni w instytucjach prywatnych, przysługują uprawnienia stanu czynnego przez przeciąg trzech lat.

Po tym terminie oficerów, nie przeniesionych do stanu czynnego, zalicza się do rezerwy.

TYTUŁ IV.

Oficerowie rezerwowi.

Art. 25. Korpus oficerów rezerwowych Polskiej Marynarki Wojennej składa się z oficerów rezerwy, którzy:

a) zawodowo służyli w Polskiej Marynarce Wojennej i zostali przeniesieni do rezerwy;

b) zostali mianowani podporucznikami Polskiej Marynarki Wojennej w rezerwie;

c) będąc przydzieleni w czasie wojny do Polskiej Marynarki Wojennej, w niej zaawansowali i na własną prośbę zostali zaliczeni do Marynarki Wojennej.

Art. 26. Warunki, wymagane dla uzyskania stopnia podporucznika w rezerwie Polskiej Marynarki Wojennej, jakoteż awansowanie w rezerwie oraz przejście do korpusu zawodowych oficerów Marynarki Wojennej ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

TYTUŁ V.

Postanowienia przejściowe.

Art. 27. W okresie przejściowym w Polskiej Marynarce Wojennej istnieją 3 korpusy osobowe:

- 1) korpus oficerów morskich;
- 2) korpus oficerów technicznych;
- 3) korpus oficerów rzeczno-brzegowych.

Art. 28. Oficerowie zawodowi istniejącego korpusu technicznego Polskiej Marynarki Wojennej, o ile nie czynią zadość warunkom cenzusu naukowego, ustalonym w p. 3 art. 3 niniejszej ustawy, pozostają w korpusie technicznym na stanowiskach, przewidzianych etatem dla oficerów powyższego korpusu, i na swej dotychczasowej liście starszeństwa, zachowując istniejące dystynkcje mundurowe. Przy awansach oficerów korpusu technicznego nie mają zastosowania postanowienia art. 13, 14 i 15 niniejszej ustawy.

Wymagany do awansu na poszczególne stopnie w korpusie oficerów technicznych Marynarki Wojennej cenzus pływania i kierownictwa warsztatami portowemi ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 29. Z dniem 1 stycznia r. 1930 przyjmowanie na oficerów zawodowych do korpusu technicznego Marynarki Wojennej zostaje zamknięte.

Art. 30. Oficerowie zawodowi istniejącego korpusu rzeczno-brzegowego Polskiej Marynarki Wojennej, o ile nie czynią zadość warunkom cenzusu naukowego, ustalonym w p. 3 art. 3 niniejszej ustawy, pozostają nadal w korpusie rzeczno-brzegowym na stanowiskach, przewidzianych dla oficerów powyższego korpusu, i na swej dotychczasowej liście starszeństwa, zachowując istniejące dystynkcje mundurowe.

Przyjęcie oficerów do tego korpusu zostaje zamknięte z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy.

Do oficerów korpusu rzeczno-brzegowego stosują się przepisy o awansach, obowiązujących oficerów wojska lądowego.

Art. 31. Czas, przebyty na terenie działań wojennych, oblicza się oficerom w myśl art. 12 niniejszej ustawy z tem, że czas ten liczy się od dnia 1 czerwca 1919 r.

Art. 32. Punkt c) art. 13 nie ma zastosowania do kapitanów, którzy pomiędzy 1 listopada 1918 r.,

a dniem ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego w przeciągu conajmniej 6 miesięcy dowodzili na terenie działań wojennych conajmniej bataljonem lub równorzędnym oddziałem.

Art. 33. Oficerowie zawodowi Polskiej Marynarki Wojennej, którzy zostali zweryfikowani w stopniu, jaki posiadali w jednej z marynarek b. państw zaborczych, wyłącznie z przyczyny braku etatów, z dniem zaawansowania na pierwszy następny stopień uzyskują starszeństwo od dnia 1 czerwca 1919 r.

Art. 34. Do dn. 1 stycznia 1928 r. Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo w wyjątkowych wypadkach na wniosek władzy przełożonej:

- a) zezwalać przy awansach do komandora-podporucznika włącznie na niestosowanie wymagań, przewidzianych w p. c) art. 13;
- b) na przedłużenie oficerom Polskiej Marynarki Wojennej w stopniu kapitana granicy wieku, ustalonej w art. 21, do 50 lat;
- c) zezwalać na obsadzanie stanowisk etatowych w Polskiej Marynarce Wojennej do stopnia komandora włącznie przez oficerów w stopniach, nie odpowiadających przewidzianym etatom.

Art. 35. Niezweryfikowani oficerowie obcej Marynarki Wojennej, którzy są lub będą przyjęci wprost do rezerwy Polskiej Marynarki Wojennej, zatrzymują stopień, jaki posiadali w Marynarce Wojennej państw obcych, i zostają zaliczeni do jednego z korpusów Marynarki Wojennej według uznania Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 36. Art. 81 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. № 32, poz. 256) nie ma zastosowania zarówno do zweryfikowanych (art. 111 wymienionej ustawy), jak i niezwyfikowanych (art. 35 niniejszej ustawy) oficerów rezerwy Marynarki Wojennej, którzy zatrzymują stopnie, w jakich zostali przyjęci do rezerwy po zweryfikowaniu, względnie bez zweryfikowania.

Art. 37. Szeregowi, którzy otrzymali stopień oficerski za czyn wyjątkowego męstwa na polu bitwy, dokonany przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, mogą pozostać w Polskiej Marynarce Wojennej jako oficerowie zawodowi i awansować w myśl art. 5 niniejszej ustawy do stopnia porucznika włącznie. Awans na wyższe stopnie uzależniony jest od wypełnienia warunków, przewidzianych w art. 3 niniejszej ustawy, i następuje w myśl przepisów o awansach.

Art. 38. Do oficerów Polskiej Marynarki Wojennej stosują się ponadto art. 108, art. 110 do 112 włącznie i art. 117 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. № 32, poz. 256).

Art. 39. Oficerowie, zaliczeni w myśl art. 35 niniejszej ustawy oraz art. 111 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach ofi-

cerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. № 32, poz. 256) do rezerwy Polskiej Marynarki Wojennej, mogą w przeciągu lat trzech od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy zostać przemianowani na oficerów zawodowych na warunkach, które ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 40. Dla oficerów, którzy zostali przyjęci do oficerskiej szkoły Polskiej Marynarki Wojennej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, czas trwania kursów w powyższej szkole ustala się na 2 lata, w tem cenzus pływania—na 6 miesięcy.

Art. 41. Od oficerów korpusu technicznego i rzeczno-brzegowego Polskiej Marynarki Wojennej w stopniach do kapitana włącznie, oraz od oficerów wojsk lądowych w stopniach do porucznika włącznie dla przejścia do korpusu morskiego oficerów Marynarki Wojennej wymagane jest złożenie teoretycznego i praktycznego egzaminu w zakresie programu szkoły oficerskiej Marynarki Wojennej (art. 3) i odbycia pływania na jednostkach morskich w kampanji czynnej w charakterze młodszego oficera w ciągu:

dla oficerów korpusu technicznego—6 miesięcy,

dla oficerów korpusu rzeczno-brzegowego — 9 miesięcy,

dla oficerów korpusu wojsk lądowych—12 miesięcy.

TYTUŁ VI.

Postanowienia końcowe.

Art. 42. Postanowienia ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. № 32 poz. 256) od art. 1 do 4 włącznie, art. 7 i 8, artykuły od 10 do 18 włącznie, artykuły od 21 do 28 włącznie, art. 30, art. 39, art. 42, artykuły od 47 do 71 włącznie, art. 73 i 74, art. 77, artykuły od 81 do 86 włącznie, art. 88, art. 90 i 91, art. 96 oraz artykuły od 100 do 103 włącznie mają zastosowanie i do oficerów Polskiej Marynarki Wojennej.

Art. 43. Wykonanie niniejszej ustawy powierzą się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 44. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tą chwilą traci moc obowiązującą ustawy, dekrety i przepisy z nią sprzeczne.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Grabski*

Minister Spraw Wojskowych: *Sikorski*